

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"א], (ב) כמרות ח, (ג) א, (ד) נכסכות איתא יולד וכן בכל נולד דהכא איתא ע"ש יולד, (ה) [ג"ל רבא ע"ש בב"ק ע"א] ע"א וכן הגיה בעל סדה"ל, (ו) [ע"י יעריה מב ע"ש ע"ש], (ז) [פסחים כג, א], (ח) [ויקרא ז', א], (ט) [שם], (י) [אחרי פרק י"ג],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן תימה לענין טומאה נמי גנזור:

גליון הש"ס

גמ' מן השלל של ביצים. ע"ש מנחות דף ע"א חו"ק ד"ה צ"ל נבילות: שם אמר רב גמרא במש"כ דרב. ג"ל רבא. ספר הדור"י הנקרא' א"ת ד':

לעני רש"י

בש"א. הכלכה (תפירה גסה). קלב"א שור"י"ן. עטלף.

מוסף תוספות

א. [ד"א] י"כ הם כלא קליפא לבנה, ואמאי קרי לה מדרות. מ"ר"פ.

ביצה פרק ראשון ביצה ז.

ז.

עין משפט
נר מצוה

מז א טושי"ע א"ח סי' תקינ ע"י ו: מה ב מ"י פ"ג מה"ל שאר אבות הטומאה הלכה י: מטב ג טושי"ע א"ח סי' תקינ ע"י ו:

ומצא בה ביצים גמורות וכו' ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. תימה כיון דגמורות כ"ל היו מעורות ופירש הקונטרס דגמורות קאי אכלמון אבל לא נתקשה עדיין השפופרת מצדן רק הקרוס על כן קאי רבי יעקב וקאמר אס היו מעורות ולפי הספרים ללא גרסי גמורות ניחא והכי גרסינן ומלא זה ביצים מותרות ללכלך במלח זה רבי יעקב אומר כו':
דשמעה

דפחיא למאן יהבו ליה בעי דשחוטה אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דפחיא משום דצריבין למאי נפקא מינה למיתבה ליה בני בני קמ"ל ההוא דאמר להו בעי דדכרא למאן בעי דדכרא למאן יהבו ליה בעי דספנא מארעא אתא לקמיה דרבי אמי אמר להו מקח טעות הוא והדר פשיטא מהו דתימא האי לאכילה קא בעי להו והאי דקאמר דדכרא משום דשמינין טפי למאי נפקא מינה למיתבא ליה בני בני קמ"ל ואי בעית אימא מאי עם יציאת רובה וכדכרי יוחנן דא"ר יוחנן ^ב ביצה שיצאה רובה מערב יום טוב וחזרה מותרת לאכלה ביום טוב ואיכא דאמר מאי עם יציאתה נגמרה עם יציאת כולה נגמרה עם יציאת כולה אין אבל רובה לא ולאפוקי מדר' יוחנן גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות מאן תנא להא דת"ר - האוכל מנבלת עוף טהור * מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידין ומן הבשר שנתלש מן החי טהור מן האשכול של ביצים מן הקורקבן ובני מעיין או שהמחה את החלב וגמעו טמא מאן תנא מן השלל של ביצים טהור אמר רב יוסף דלא כרבי יעקב דאי כר' יעקב האמר אם היו מעורות בגידין אסורות אמר ליה אב"י ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יעקב התם אלא לענין אסורא אבל לענין טומאה לא וכי תימא לענין טומאה נמי גנזור אפוישי טומאה הוא ואפוישי טומאה מדרבנן לא מפשינן ואיכא דאמרי מאן תנא מן האשכול של ביצים טמא אמר רב יוסף ר' יעקב היא דאמר אם היו מעורות בגידין אסורות א"ל אב"י ממאי דאשכול מהנד דתליא באשכול דלמא אשכול גופיה וכי תימא אשכול גופיה מאי למימרא מיד דהוה אקורקבן ובני מעיין דאע"ג דבשר ניהו כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטרך לאשמועינן הכא נמי כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטרך לאשמועינן * ת"ר כל שתשמישו ביום * נולד ביום כל שתשמישו בלילה נולד בלילה כל שתשמישו ביום ובין בלילה נולד בין ביום ובין בלילה כל שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת כל שתשמישו בלילה נולד בלילה זו עטלף כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה אדם וכל דדמי ליה אמר מר כל שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת למאי נפקא מינה לכדרב מרי בריה דרב כהנא דאמר רב מרי בריה דרב יוסף וכלא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת והלא בדק אימר לא בדק יפה ואפילו בדק יפה אימר יצתה רובה וחזרה הואי וכדר' יוחנן איני והא אמר ר' יוסי בן שאול אמר רב בדק בקנה של תרנגולת מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה אסורה התם בדספנא מארעא אי הכי דרב מרי נמי אימא מארעא ספנא בדאיכא זכר בהדה בדאיכא זכר נמי אימא מארעא ספנא אמר רבינא גמירי כל היכא דאיכא זכר לא ספנא מארעא ועד כמה אמר רב גמרא משמיה ^ג דרב כל היכא דשמעה

דפעיא למאן, והבו ליה בעי דשחוטה, ואמר ר' אמי מקח טעות הוא והדר. ואמרין פשיטא, מהו דתימא האי לאכילה בעי להו, והאי דקאמר דפעיא משום (דצריבין) [דצריבין] טפי, למאי נפקא מינה למיתבא ליה דכרי בני, קמ"ל. ההוא דאמר בעי דדכרא למאן, והבו ליה בעי דספנא מארעא, וא"ר אמי מקח טעות הוא והדר. איכא דאמרי מאי עם יציאתה נגמרה, עם יציאת כולה אין, עם יציאת רובה לא. ולאפוקי מדר' יוחנן דאמר ביצה שיצאתה רובה מערב יום טוב וחזרה מותרת לאוכלה ביו"ט. תניא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן ביו"ט. גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאוכלן בחלב. ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות. פירושי, כלומר בשר הם. והתיא האוכל מנבלת עוף טהור מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידין ומן הבשר שנתלש מן החי טהור. הנה השלל של ביצים אצ"פ שהוא מעורה בגידים טהור, כלומר אינו בשר. ואוקימנא דלא כר' יעקב. אבל האוכל מן האשכול של ביצים ומן הקורקבן ומבני מעים או שהמחה את החלב וגמעו טמא, ופשוטה היא. אפוישי, פירושי להרבית. ת"ר כל שתשמישו ביום יולד ביום, תרנגולת. שתשמישו בלילה יולד בלילה, עטלף. תשמישו בין ביום בין בלילה יולד בין ביום בין בלילה, אדם וכל מילי. למאי נפקא מינה לכדרב מארי, דאמר ברוך בקנה של תרנגולים מעי"ט ולא מצא בה ביצה ובשחר השכים ומצא בה ביצים מותרות, אימר יצתה רובה וחזרה הוא, וכי יוחנן, איני והאמר ר' יוסי בן שאול אמר רב בדק בקנה של תרנגולת מערב יום טוב ולא מצא בה ביצה, ובשחר השכים ומצא בה ביצה אסורה. ואוקימנא ההם בדספנא בארעא. אמר רבינא גמירי כל היכא דאיכא זכר ואפילו בחצר אחרת ושמעה קליה ביממא לא ספנא מארעא.

דשמעה

מדרבנן לא מפשינן. ואע"פ שגזרו בטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי גנזור ללא ניחא לן דלפשו בטומאות: ואיכא דאמרי דאשכול דסיפא הוה משמע ליה לרב יוסף ביצים המעורות בגידין ושלל הוה משמע ליה שאינן מעורות כל כך כמו אותן הגמורות קרובות לצא כסן קליפה הלנגנה שאינם דבקות יפה אלא מעט: מאשכול גופיה. בשר הדנוק צדורה והבצלים דרוקין זו: נולד ביום. נקצותיו יולדות ביום: עטלף. קלב"א שור"ץ בע"ז: מערב יום טוב. בין השמשות דשוב לא ילדה אלא צלילה: השכים. קודם עלות השחר. והאי דנקט בדק רבותא קמ"ל דאע"ג דבדק ולא מוצא דליכא למתליה צנולדה בחול אפילו הכי מותרת דמסמינן אצרייתא דקתני כל שתשמישו ביום נולד ביום והא דאי לא ילדהו צלילה: ואע"ג דמיתלח ללא שכיחא היא נמי דפשיטא לן דלינה יולדת צלילה תלינן זה: בדספנא מארעא. אפוישי טומאה הוא. דאיכא דפסקד טהרות: ואפוישי טומאה

מדרבנן לא מפשינן. ואע"פ שגזרו בטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי גנזור ללא ניחא לן דלפשו בטומאות: ואיכא דאמרי דאשכול דסיפא הוה משמע ליה לרב יוסף ביצים המעורות בגידין ושלל הוה משמע ליה שאינן מעורות כל כך כמו אותן הגמורות קרובות לצא כסן קליפה הלנגנה שאינם דבקות יפה אלא מעט: מאשכול גופיה. בשר הדנוק צדורה והבצלים דרוקין זו: נולד ביום. נקצותיו יולדות ביום: עטלף. קלב"א שור"ץ בע"ז: מערב יום טוב. בין השמשות דשוב לא ילדה אלא צלילה: השכים. קודם עלות השחר. והאי דנקט בדק רבותא קמ"ל דאע"ג דבדק ולא מוצא דליכא למתליה צנולדה בחול אפילו הכי מותרת דמסמינן אצרייתא דקתני כל שתשמישו ביום נולד ביום והא דאי לא ילדהו צלילה: ואע"ג דמיתלח ללא שכיחא היא נמי דפשיטא לן דלינה יולדת צלילה תלינן זה: בדספנא מארעא. אפוישי טומאה הוא. דאיכא דפסקד טהרות: ואפוישי טומאה

דפחיא. כמו דפעי"א. הנולדים מן התרנגולת חיה שפועה צליתה: פשיטא. למקח טעות הוא דהא צהדיא אמר ליה דפחיא: דלריבן. לשון מבזשות כל כרכן כמו רכבת (ויקרא יג) כויה וצשול: ונפקא מינה. בין מאן דבעי להו לאכילה בין מאן דבעי להו לאפרוחים: למיטבא ליה דביני בניי. להחזיר לו דמי מעלה שבין זביעי דפחיא לזביעי דשחוטה. ואי בעי להו לאכילה אין המקח בטול דהא בני אכילה ניהו אלא שאלו ימים מהם יוחזר לו דמי מעליות: קא משמע לן. רבי אמי דקתם מאן דבעי זביעי דפחיא לאפרוחים זביעי ליה ולין אלו שוין לו כלום: דדכרא. שילדתם תרנגולת מתרנגול וללא נתחממה מן הקרקע לקולטן זלל זכר: דספנא מארעא. מתחממת בקרקע ויולדת ביצים ואותן ביצים אין מנבלות אפרוחים: ספנא. קולטת ביצים כשמתעפרת בקרקע. ובסמוך לקמן אמר כל היכא דאיכא זכר לא ספנא מארעא כלומר אינה קולטת ביצים מן הקרקע אלא מן הזכר. ואינו אלא לשון שפוי טמוני חול (דברים לג): עם יליאה רובה נגמרה. ולענין י"ט אהמר דלס יתה רובה מערב י"ט וחזרה בתוך מעיה וילדתה צלילה מותרת דהויא לה כאלו נולדה מאתמול: דכרי יוחנן. דאמר לקמן הכי: ואי זביעי אימא. רב לאפוקי מדר' יוחנן אהא ועם יליאתה דקאמר עם יליאת כולה ולמעטי יליאת רובה: מעורות. מחוברות: נבלת עוף טהור. מטמאה האוכלה לעמא בגדים שהוא לזוש זשעת בליעתה ואין לה טומאת מגע ומשא ובמסכת נדה (דף נ"ג). ילפינן לה. והאכל אהד מן הצדדים הללו ממנה: אם שלל של ביצים. כשהן כבושין ושלולין וקצויעין צדורה כלומר האוכל אותם ביצים בעודן מעורין בגידין: מן הגידין. וקסבר אין בגידין צמותן טעם: שלל בשט"א כמו שלל של כובסין (שבת דף מה:): בשר שנתלש מן החי. לאו נבלת היא: מן האשכול. מנשר הסדרה שהביצים ארוקים שם: שהמחה את החלב. והרוטב (חולין דף קכ). פרכינן והא אכילה כתיבה ציה" ו אמר רבי שמעון בן לקיש הנפשי" לרבות את השותה והכא כתיב ונפש אשר תאכל נבלה" וצנבלת עוף טהור מתוקם בת"כ: מאן תנא מן השלל של ביצים טהור. אלמא לאו בשר הוא דלא כר' יעקב: אלא לענין אסורא. דאע"ג דלאו בשר ניהו אסר לה מדרבנן הואיל וקרובים להיות בשר ואיכא למגור משום בשר בחלב אבל לענין טומאה לא דלאו בשר ניהו דלטמו: ולי סימא לענין טומאה (ב) גנזור. דלטמו מדרבנן כי היכא דגורינן לענין איסורא: אפוישי טומאה הוא. דאיכא דפסקד טהרות: ואפוישי טומאה

